

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

I. ÚS 601/2014-30

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. januára 2015 v senáte zloženom z predsedu Petra Brňáka, zo sudkyne Marianny Mochnáčovej a sudcu Milana Lalíka prerokoval prijatú sťažnosť obchodnej spoločnosti NICHOLTRACKT, s. r. o., Fiľakovská 24, Lučenec, zastúpenej advokátom JUDr. Alexandrom Filom, Ulica P. Rádayho 14/A, Lučenec, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo obchodnej spoločnosti NICHOLTRACKT, s. r. o., na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010 p o r u š e n é b o l o .

2. Okresnému súdu Prešov prikazuje v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010 konať bez zbytočných prieťahov.

3. Obchodnej spoločnosti NICHOLTRACKT, s. r. o., priznáva finančné zadosťučinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré je Okresný súd Prešov p o v i n n ý vyplatiť jej do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. Okresný súd Prešov je p o v i n n ý uhradiť obchodnej spoločnosti NICHOLTRACKT, s. r. o., trovy právneho zastúpenia v sume 340,90 € (slovom tristoštyridsať eur a deväťdesiat centov) na účet jej právneho zástupcu advokáta JUDr. Alexandra Fila, Ulica P. Rádayho 14/A, Lučenec, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

5. Vo zvyšnej časti sťažnosti n e v y h o v u j e .

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 5. septembra 2014 doručená sťažnosť obchodnej spoločnosti NICHOLTRACKT, s. r. o. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia jej základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj práva na prejednanie veci v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Prešov (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010.

2. Zo sťažnosti vyplýva, že „... súdnym konaním, v ktorom sa podľa sťažovateľa doteraz porušuje jeho základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov garantované v čl. 48 ods. 2 Ústavy SR a aj právo na prejednanie jeho záležitostí v primeranej lehote prislúchajúce mu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd... je súdne konanie, vedené sťažovateľom ako navrhovateľom proti

odporcovi pred Okresným súdom v Prešove, začaté v auguste 2010, v obchodnoprávnej veci o zaplatenie istiny 16.742,11 € s príslušenstvom pod spisovou značkou Okresného súdu v Prešove sp. zn. 18Cb/145/2010“.

3. Sťažovateľka v sťažnosti podrobne opisuje priebeh konania pred okresným súdom a poukazuje na to, že okresný súd odo dňa podania návrhu dosiaľ nenariadil znalecké dokazovanie a „... nevykonal ani žiadny iný úkon za účelom riadneho konania a rozhodnutia vo veci samej“. Poznamenáva, že z uvedeného dôvodu „... navrhovateľ podaním jeho advokáta z 15.11.2012 po prvý krát písomne urgoval na Okresnom súde Prešov nariadenie znaleckého dokazovania v zmysle stanoviska súdu z ostatného pojednávania v tejto veci, konaného 24.11.2011. Pretože ani ďalších vyše 6 mesiacov po prvej urgencii súd vo veci nenariadil znalecké dokazovanie a ani inak nekonal, navrhovateľ podaním jeho advokáta z 24.05.2013 po druhý krát písomne urgoval na Okresnom súde Prešov nariadenie znaleckého dokazovania alebo iného pokračovania či konania vo veci. Súd vo veci ani po druhej urgencii nekonal.

Na to navrhovateľ prostredníctvom svojho advokáta 17.03.2014 podal predsedovi Okresného súdu v Prešove podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch, ako aj podľa zákona č. 9/2010 Z. z. o sťažnostiach sťažnosť proti prietahom v súdnom konaní, vedenom na Okresnom súde v Prešove pod spisovou značkou 18Cb/145/2010.

Predsedníčka okresného súdu v odpovedi z 22.04.2014 navrhovateľovi oznámila, že táto jeho sťažnosť je dôvodná. ...

Ďalej predsedníčka okresného súdu oznámila aj to, že zároveň bol stanovený nový termín pojednávania na 15.05.2014 o 13:30 hod.“.

4. Ako ďalej sťažovateľka uvádza, „... v tejto veci vytýčené pojednávanie na 15.05.2014 sa nakoniec nekonalo...“, pretože pracovníčka okresného súdu advokátovi sťažovateľky 14. mája 2014 mailom oznámila, že na základe pokynu sudcu sa pojednávanie nebude konať a nový termín pojednávania bude účastníkom doručený poštou. Advokát sťažovateľky preto opakovane 13. augusta 2014 nahliadol do súdneho spisu sp. zn. 18 Cb 145/2010 a zistil, že „... sudca medzitým určil v tejto veci nový termín pojednávania

na 09.10.2014 o 11:30 hod. a obvyklou písomnou úpravou z 08.08.2014, nachádzajúcou sa v súdnom spise, prikázal kancelárii súdu expedovať účastníkom predvolania na tento termín. Následne 18.08.2014 bolo advokátovi navrhovateľa poštou doručené písomné predvolanie Okresného súdu Prešov na pojednávanie v tejto veci 18Cb/145/2010, vytýčené na 09.10.2014 o 11:00 hod.“.

5. Na základe už uvedeného sťažovateľka s poukazom na rozhodovaciu prax ústavného súdu, ako i jej pomerne obsiahle závery týkajúce sa vyhodnotenia troch okolností postupu okresného súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010 (t. j. zložitosti veci, správania účastníka konania – sťažovateľky – a postupu samotného súdu) ústavnému súdu navrhuje, aby vo veci vydal tento nálež:

„1. Základné právo sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa článku 48 ods. 2 Ústavy SR a základné právo na prejednanie vecí v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Prešov v konaní sp. zn. 18Cb/145/2010 bolo porušené.

2. Okresnému súdu Prešov v konaní vedenom pod sp. zn. 18Cb/145/2010 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. Sťažovateľovi priznáva primerané finančné zadosťučinenie v sume 8.000,- €, ktoré je Okresný súd Prešov povinný do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu vyplatiť sťažovateľovi na účet právneho zástupcu sťažovateľa.

4. Okresný súd Prešov je povinný uhradiť sťažovateľovi trovy konania vo výške 381,82 € na účet jeho právneho zástupcu JUDr. Alexandra Fila, vedený vo [REDAKOVANÉ], do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.“

6. Ústavný súd sťažnosť predbežne prerokoval a uznesením č. k. I. ÚS 601/2014-13 z 1. októbra 2014 v zmysle dikcie ustanovenia § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) sťažnosť prijal na ďalšie konanie. Zároveň vyzval právneho zástupcu

sťažovateľky a podpredsedu okresného súdu, aby sa vyjadrili, či trvajú na tom, aby sa vo veci konalo ústne pojednávanie. Podpredsedu okresného súdu ústavný súd zároveň vyzval, aby sa k sťažnosti vyjadril.

7. Okresný súd Prešov podaním sp. zn. 1 SprO 1206/2014 z 27. októbra 2014 doručeným ústavnému súdu 31. októbra 2014 ústavnému súdu oznámil, že „... dňa 9.10.2014 bol vo veci 18 Cb 145/2010 vyhlásený rozsudok, ktorý po vyhotovení v zákonnej lehote bude expedovaný účastníkom konania. Po návrate doručeníek bude spisový materiál spolu s podrobným vyjadrením predložený Ústavnému súdu SR.“.

Následne sa okresný súd k podanej sťažnosti vyjadril i podaním sp. zn. 1 SprO 1206/2014 z 12. januára 2015 doručeným ústavnému súdu 15. januára 2015, v ktorom podpredseda okresného súdu uviedol:

„Žalobca sa žalobou doručenou tunajšiemu súdu dňa 9.8.2010 domáhal uloženia povinnosti žalovanému TVAREKO, s.r.o. zaplatiť sumu 16.742,11 Eur s príslušenstvom.

Dňa 11.11.2010 bol v súlade so žalobou vydaný platobný rozkaz pod č. k. 21Rob 264/2010 - 30, proti ktorému podal žalovaný v zákonnej lehote odpor. Následne bolo vo veci nariadené pojednávanie na deň 10.5.2011, ktoré bolo na základe ospravedlnenia účastníkov odročené na deň 2.6.2011. Na tomto pojednávaní súd vypočul účastníkov konania a pojednávanie odročil za účelom doplnenia dokazovania predložením faktúr, ktorými fakturoval žalovaný žalobcovi mesačnú odplatu (zálohu). Následne bol stanovený nový termín pojednávania na deň 29.9.2011, ktoré bolo na základe žiadosti právneho zástupcu žalobcu bez prejednávania veci odročené na termín 24.11.2011. Na tomto pojednávaní súd oboznámil predložené listinné dôkazy a vypočul k nim účastníkov, resp. ich právnych zástupcov.

Na základe procesných návrhov účastníkov bolo vo veci vykonávané dokazovanie, ktoré vzhľadom na rozporné stanoviská vyústilo do návrhu žalobcu na nariadenie znaleckého dokazovania. V tej súvislosti boli účastníci vyzvaní na podanie písomných prednesov vo vzťahu k podanému návrhu na nariadenie znaleckého dokazovania a vec bola predložená vyššej súdnej úradníčke na vypracovanie uznesenia o pribratí znalca. Žalovaný prostredníctvom právnej zástupkyne navrhol pred nariadením znaleckého dokazovania

rozhodnúť vo veci medzitýmnym rozsudkom podľa § 152 O.s.p. Pri príprave rozhodnutia vo veci samej došlo k nesprávnej zámene obchodného mena odporcu so subjektom na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, čím došlo k prerušeniu konania a spis bol omylom zaradený medzi veci, v ktorých je konanie zo zákona prerušené a nie je v nich možné pokračovať.

Po zistení uvedenej nesprávnosti na základe urgency právneho zástupcu žalobcu bol obratom zaslaný návrh žalovaného žalobcovi na vyjadrenie a zároveň bol sudcom stanovený nový termín pojednávania na deň 15.5.2014 o 13.30 hod., ktorý bol však na základe upozornenia kancelárie, pre kolíziu s iným už určeným termínom stanovený na deň 9.10.2014, na ktorom súd rozhodol vo veci medzitýmnym rozsudkom v prospech žalobcu. Proti tomuto rozsudku bolo žalovaným podané odvolanie o ktorom bude rozhodovať Krajský súd v Prešove.

Vo vzťahu k uvedeným skutočnostiam považujeme za potrebné uviesť, že v rámci rozvrhu práce vybavuje zákonný sudca JUDr. Tomáš Novák agendy Cb, Zm, CbZm, K, R, Cbi, NcKR, Nsre, Exre, Cbr, Pok, Rob, S, kde pri množstve nápadu a náročnosti agendy, najmä novej právnej úpravy konkurzného práva, dochádzalo k vybavovaniu vo viacerých agendách súčasne, čo v súvislosti s náročnosťou rozhodnutí spôsobilo zdržanie konania.

Zároveň Vám oznamujeme, že v zmysle § 31 ods. 2 zákona o Ústavnom súde SR, netrváme na tom, aby Ústavný súd SR konal o veci samej na verejnom ústnom pojednávaní a súhlasíme s upustením od neho.“

8. Stav konania a chronológiu procesných úkonov pred okresným súdom ústavný súd považoval za preukázaný zo spisu, ktorý mu bol predložený na previerku 15. januára 2015.

9. Právny zástupca sťažovateľky na vyjadrenie okresného súdu reagoval podaním doručeným ústavnému súdu 26. januára 2015, v ktorom okrem iného uviedol, že sťažovateľka „... súhlasí s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v tejto veci“. Sťažovateľka zároveň ústavnému súdu oznámila, že dôvody uvádzané okresným súdom považuje za také, ktoré neovplyvňujú jej právny názor uvedený v ústavnej sťažnosti z 28. augusta 2014, a poukázala na písársku chybu v bode 4 petitu ústavnej sťažnosti, keď

namiesto správnej celkovej požadovanej sumy náhrady trov konania vo výške 588,91 € omylom uviedla nesprávnu sumu 381,82 €. S ohľadom na uvedenú zrejmu nesprávnosť preto ústavný súd požiadala, aby v prípade, ak jej ústavný súd prizná aj náhradu trov konania, aby jej ju priznal v správnej výške 588,91 €, tak ako je špecifikovaná na konci 10. strany sťažnosti.

10. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami, ako aj s obsahom súvisiaceho spisu okresného súdu dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.

II.

11. Ústavný súd podľa čl. 127 ods. 1 ústavy rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

12. Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

13. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prieťahov.

14. Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná nezávislým a nestranným súdom

15. Ústavný súd pri rozhodovaní o sťažnostiach namietajúcich porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy vychádza zo svojej ustálenej judikatúry, v súlade s ktorou *„Účelom základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia všeobecného súdu. Samotným prerokovaním veci na súde sa právna neistota osoby domáhajúcej sa rozhodnutia neodstraňuje. K stavu právnej istoty dochádza zásadne až právoplatným rozhodnutím súdu alebo iným zákonom predvídaným spôsobom, ktorý znamená nastolenie právnej istoty inak ako právoplatným rozhodnutím súdu.“* (m. m. IV. ÚS 221/04). Priznanie práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov zakladá povinnosť súdu aj sudcu na organizovanie práce tak, aby sa toto právo objektívne realizovalo (II. ÚS 21/01, I. ÚS 251/05).

16. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup v súdnom konaní, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie. Táto povinnosť súdu a sudcu vychádza z ustanovenia § 6 zákona č. 99/1963 Zb. Občiansky súdny poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej aj „OSP“), ktorý súdom prikazuje, aby v súčinnosti so všetkými účastníkmi konania postupovali tak, aby ochrana ich práv bola rýchla a účinná, ďalej z § 100 ods. 1 OSP, podľa ktorého len čo sa konanie začalo, postupuje v ňom súd zásadne bez ďalších návrhov tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a rozhodnutá. Sudca je podľa § 117 ods. 1 OSP povinný robiť vhodné opatrenia, aby sa zabezpečilo splnenie účelu pojednávania a úspešné vykonanie dôkazov. Ďalšia významná povinnosť pre sudcu vyplýva z § 119 ods. 1 OSP, podľa ktorého sa pojednávanie môže odročiť len z dôležitých dôvodov, ktoré sa musia oznámiť. Ak sa pojednávanie odročuje, predseda senátu spravidla oznámi deň, kedy sa bude konať nové pojednávanie. Ak závisí rozhodnutie od posúdenia skutočností, na ktoré treba odborné vedomosti, ustanoví súd podľa § 127 OSP po vypočutí účastníkov znalca.

17. Pri posudzovaní otázky, či v súdnom konaní došlo k zbytočným prieťahom v konaní, a tým aj k porušeniu základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i čl. 6 ods. 1 dohovoru, ústavný súd v súlade so svojou doterajšou judikatúrou (III. ÚS 111/02, IV. ÚS 74/02, III. ÚS 142/03) zohľadňuje tri základné kritériá, ktorými sú:

1. právna a faktická zložitosť veci, o ktorej súd rozhoduje,
2. správanie účastníka súdneho konania a
3. postup samotného súdu.

V súlade s judikatúrou EŠLP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľku (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií postupoval aj v danom prípade.

17.1 Predmetom konania pred okresným súdom je posúdenie právneho vzťahu vzniknutého medzi účastníkmi súdneho sporu v súvislosti s uzavretou obchodnou mandátnou zmluvou spočívajúce v tom, či sťažovateľka (vystupujúca v predmetnom konaní na okresnom súde v právnom postavení žalobkyne) má zákonný nárok na vydanie bezdôvodného obohatenia vzniknutého na strane žalovaného.

Podľa názoru ústavného súdu ide o vec, ktorú z hľadiska skutkového či právneho, resp. z hľadiska platnej právnej úpravy nie je možné pokladať za zložitú. Riešenie otázok bezdôvodného obohatenia tvorí bežnú súčasť rozhodovacej agendy všeobecných súdov a ide o druh konania, ktorého metodika postupu je upravená tak v hmotnoprávných predpisoch (Občiansky zákonník a Obchodný zákonník), ako aj v procesných predpisoch (Občiansky súdny poriadok) a v prípade ktorého súdy disponujú dostatkom stabilizovanej a rozsiahlej judikatúry.

17.2 V rámci hodnotenia prípadných zbytočných prieťahov v súdnom konaní z hľadiska druhého kritéria ústavný súd rovnako nezistil žiadne významné okolnosti, ktoré by signalizovali podiel sťažovateľky ako účastníčky konania, na zbytočnom neodôvodnenom predĺžení konania narušením jeho plynulosti. Sťažovateľka bola v konaní aktívna a podaniami doručenými okresnému súdu 21. novembra 2012, ako i 3. júna 2013

opakovane urgovala nariadenie znaleckého dokazovania vo veci. Sťažovateľka rovnako podala i sťažnosť na prieťahy v konaní adresovanú predsedníčke okresného súdu, ktorá v odpovedi z 22. apríla 2014 sťažovateľke oznámila, že jej sťažnosť na prieťahy v konaní je dôvodná.

17.3 Napokon, pokiaľ ide o tretie kritérium podstatné pre skúmanie existencie zbytočných prieťahov v konaní, ktorým je samotný procesný postup okresného súdu, ústavný súd zdôrazňuje, že namietané konanie posudzoval ako celok. Pri hodnotení tretieho kritéria slúžiaceho na posúdenie existencie prípadných prieťahov v konaní všeobecného súdu ústavný súd považuje za potrebné uviesť, že v priebehu konania okresný súd v čase od podania žaloby (t. j. od 9. augusta 2010 do 13. januára 2012) nepochybne konal bez prieťahov a nariadil viacero termínov pojednávaní, z ktorých boli niektoré odročené na iný termín na základe objektívnych žiadostí samotných účastníkov konania, respektíve boli odročené na neurčito pre účely doplnenia dokazovania.

Ústavný súd v tejto súvislosti ďalej konštatuje, že okolnosťou, ktorá narušila plynulosť konania vo veci sťažovateľky (t. j. obdobie nečinnosti od 13. januára 2012 do 14. apríla 2014), bola skutočnosť, že „... *pri príprave rozhodnutia vo veci samej došlo k nesprávnej zámene obchodného mena odporcu so subjektom na ktorého majetok bol vyhlásený konkurz, čím došlo k prerušeniu konania a spis bol omylom zaradený medzi veci, v ktorých je konanie zo zákona prerušené a nie je v nich možné pokračovať*“.

V nadväznosti na uvedené jednoznačné pochybenie zo strany okresného súdu ústavný súd pripomína, že nielen nečinnosť, ale aj nesústredená a neefektívna činnosť štátneho orgánu (všeobecného súdu) môže zapríčiniť porušenie ústavou zaručeného základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov, ak činnosť štátneho orgánu nesmerovala k odstráneniu právnej neistoty týkajúcej sa tých práv, kvôli ktorým sa sťažovateľ obrátil na štátny orgán, aby o jeho veci rozhodol (napr. I. ÚS 376/06, III. ÚS 90/07, III. ÚS 109/07).

Pretože práve nesústredená činnosť okresného súdu viedla k objektívnemu pochybeniu súdu, v dôsledku ktorého nastala viac ako dvojročná nečinnosť súdu v konaní vedenom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010, došlo zo strany okresného súdu k porušeniu

základného práva sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako i čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

18. Ústavný súd zároveň prikázal okresnému súdu podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a podľa § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov, lebo konanie vo veci nie je dosiaľ právoplatne skončené (bod 2).

V konaní vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 18 Cb 145/2010 bolo dosiaľ rozhodnuté len medzitýmnym rozsudkom č. k. 18 Cb 145/2010-143 z 9. októbra 2014, v zmysle ktorého okresný súd určil, že „... nárok žalobcu na vrátenie neoprávnene vyplatenej zálohy na odmenu mandatára, titulom bezdôvodného obohatenia podľa Mandátnej zmluvy z 26. februára 2009 a jej Dodatku č. 1 z 26. februára 2009 je daný“. Proti zmienenému rozhodnutiu okresného súdu však žalovaný podaním z 26. novembra 2014 doručeným okresnému súdu 1. decembra 2014 podal odvolanie, o ktorom bude rozhodovať Krajský súd v Prešove. Až následne po jeho rozhodnutí bude vec opätovne predložená okresnému súdu na rozhodnutie.

III.

19. Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadosťučinenie.

20. Podľa § 50 ods. 3 zákona o ústavnom súde ak sa sťažovateľ domáha primeraného finančného zadosťučinenia, musí uviesť rozsah, ktorý požaduje, a z akých dôvodov sa ho domáha. Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

21. Keďže ústavný súd rozhodol, že bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 ústavy, ako aj jej právo podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, zaoberal sa aj jej žiadosťou o priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

22. Sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie v sume 8 000 € z dôvodu, že „... *nekonaním Okresného súdu Prešov... sa sťažovateľ už dlhodobo nachádza v stave právnej neistoty, navyše je pod tlakom nevysporiadaných vecí a aj vo finančnej neistote. Okresnému súdu v Prešove sa počas obdobia vyše štyroch rokov tohto súdneho konania, z ktorého prevažnú časť tvorili zbytočné prietahy zapríčinené jeho nečinnosťou, nepodarilo dosiahnuť účel súdneho konania a odstrániť stav právnej neistoty sťažovateľa, ktorý z toho dôvodu navyše doteraz pretrváva*“.

23. Cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je dovriešenie ochrany porušeného základného práva v prípadoch, v ktorých sa zistilo, že k porušeniu došlo spôsobom, ktorý vyžaduje poskytnutie vyššieho stupňa ochrany, nielen deklaráciu porušenia, prípadne príkaz na ďalšie konanie bez porušovania základného práva (IV. ÚS 210/04).

24. Podľa názoru ústavného súdu prichádza v tomto prípade do úvahy priznanie primeraného finančného zadosťučinenia.

25. Pri určení primeraného finančného zadosťučinenia ústavný súd vychádzal zo zásad spravodlivosti aplikovaných ESLP, ktorý spravodlivé finančné zadosťučinenie podľa čl. 41 dohovoru priznáva so zreteľom na konkrétne okolnosti prípadu.

26. Vzhľadom na doterajšiu celkovú dĺžku konania vedeného okresným súdom pod sp. zn. 18 Cb 145/2010 (zohľadňujúc obdobie činnosti, ako i nečinnosti okresného súdu), ako aj naplnenie princípu spravodlivosti ústavný súd považoval priznanie sumy 1 500 € za primerané finančné zadosťučinenie podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v tejto súvislosti poznamenáva, že priznanie primeraného finančného zadosťučinenia nepredstavuje realizáciu práva priznaného čl. 46 ods. 3 ústavy, t. j.

primerané finančné zadosťučinenie nemožno stotožňovať s odškodným, s náhradou, či už za skutočnú škodu alebo za ušlý zisk.

27. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch podľa výsledku konania uznesením uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy. Sťažovateľke, ktorá bola vo veci namietaného porušenia práva úspešná, vznikli trovy konania z dôvodu jej právneho zastúpenia advokátom.

28. Ústavný súd podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde rozhodol o úhrade trov konania sťažovateľky, ktoré jej vznikli v súvislosti s jej právnym zastupovaním advokátom JUDr. Alexandrom Filom. Sťažovateľka si uplatnila úhradu trov právneho zastúpenia v sume 588,91 € za dva úkony právnej služby (príprava a prevzatie zastúpenia, podanie ústavnej sťažnosti) podľa § 11 ods. 3 časti vety za bodkočiarkou a podľa § 10 ods. 1, resp. § 13 ods. 5, § 13a ods. 1 písm. a), c) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov (ďalej len „vyhláška“) vychádzajúc zo žalovanej sumy uplatnenej v konaní pred okresným súdom. Na základe uvedeného určila sťažovateľka odmenu za 1 úkon právnej služby na sumu 237,34 € a paušálnu náhradu za 1 úkon na sumu 8,04 €.

29. Ústavný súd považuje za dôvodné priznať úhradu trov právneho zastúpenia uplatnených právnym zástupcom sťažovateľky za označené dva úkony právnych služieb vykonané v roku 2014, avšak pri určení výšky týchto trov je potrebné vychádzať z princípu, podľa ktorého je predmet konania – ochrana základných ľudských práv a slobôd – v zásade nevyjadriteľný v peniazoch a je odlišný od predmetu konania vedeného pred všeobecnými súdmi.

30. Pri výpočte trov právneho zastúpenia sťažovateľky ústavný súd vychádzal z príslušných ustanovení vyhlášky. Základná sadzba odmeny za úkon právnej služby uskutočnený v roku 2014 je 134 € a hodnota režijného paušálu je 8,04 €.

S poukazom na výsledok konania vznikol sťažovateľke nárok na úhradu trov za dva úkony právnej služby uskutočnené v roku 2014 (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti ústavnému súdu) v sume 284,08 € vrátane režijného paušálu (2 x 134 € + 2 x 8,04 €) v súlade s § 1 ods. 3, § 11 ods. 3, § 13 ods. 2 a § 13a ods. 1 písm. a) a c) a § 16 ods. 3 vyhlášky. Odmena právnemu zástupcovi sťažovateľky za poskytnuté právne služby v konaní pred ústavným súdom bola následne zvýšená o 20 % daň z pridanej hodnoty, a tak predstavuje celkovú sumu 340,90 €.

31. Priznanú úhradu trov právneho zastúpenia je okresný súd povinný uhradiť na účet právneho zástupcu sťažovateľky (§ 31a zákona o ústavnom súde v spojení s § 149 OSP) v lehote dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu (§ 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde), tak ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod právoplatnosťou rozhodnutia uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

32. Ústavný súd nevyhovel v súlade s čl. 127 ods. 2 a § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde časti sťažnosti, v ktorej sťažovateľka žiadala priznať finančné zadosťučinenie nad ústavným súdom priznanú sumu uvedenú v bode 3 výroku nálezu. Z uvedených dôvodov ústavný súd v tejto časti rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 5 výroku tohto nálezu.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. januára 2015

